

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-114-5-42>

**РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНИХ
ТА SMART-ТЕХНОЛОГІЙ В СУЧАСНІЙ СИСТЕМІ
ФІЗКУЛЬТУРНО-СПОРТИВНИХ ПОСЛУГ
ДЛЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ІЗ НАСЛІДКАМИ
БОЙОВОЇ ТРАВМИ**

Юденко О. В.

*кандидат педагогічних наук,
викладач кафедри фізичного виховання,
спеціальної фізичної підготовки і спорту
Національний університет оборони України імені Івана Черняховського*

Свириденко В. В.

*Уповноважений Президента України
з питань реабілітації учасників бойових дій
Національна рада спортивної реабілітації захисників України*

Юденко Ю. М.

*Директор Центру навчання, здоров'я та розвитку «Мальва»
м. Київ, Україна*

Актуальність. Сьогодні в світі більш поширеним в різних галузях життя стає використання інформаційно-комунікативних (ІКТ) та SMART-технологій. Сфера фізкультурно-спортивних послуг (ФСП) для військовослужбовців із наслідками бойової травми (БТ) не виключення, але дослідження свідчать про необхідність: 1) реалізації заходів, спрямованих на підвищення когнітивної компетенції учасників АТО/ООС про особливості використання цих технологій в комплексній системі корекції здоров'я ветеранів та членів їх родин; 2) збільшення кількісної та якісної професійної підготовки / перепідготовки фахівців галузі ФКіС, які мають оптимальний рівень мотивації та відповідні компетентності для вирішення спеціальних завдань для подолання наслідків БТ.

Результати власних досліджень. Питаннями формування системи ФСП в Україні та реабілітації учасників бойових дій і членів їх родин; вивченням змін якості життєдіяльності учасників АТО/ООС в процесі залучення до системи надання сучасних ФСП та відновленням здоров'я ветеранів російсько-української війни присвячено роботи О.В. Юденко, О.В. Омельчук, А.С. Білоус, К.В. Винниченко, Н.М. Крушинської,

О.В. Непомнящего, В.В. Свириденко (2021) [1; 3; 5]; О.О. Курбасова, С.О. Шапіро (2020) [2; 4] та ін.

Структура мотиваційної складової (мотиви, причини і обставини) спортивної та фізкультурно-оздоровчої діяльності у осіб з дисфункціями слуху та травматичними ураженнями ОРА із використанням Google-Форм та сучасних гаджетів, як оперативного і доступного інструментарію для збору інформації із використанням SMART та ІКТ представлено О.В. Юденко, А.С. Білоус, Є.В. Дьоминим та О. Земічевим,. На думку багатьох фахівців галузі ФКіС, що суттєво полегшує роботу тренерів та учасників процесу споживання ФСП, зокрема в адаптивному спорті. Особливо ефективним використання означених ІТ-технологій отримання оперативної інформації виявилось вкрай важливим під час пандемії COVID-19. Відзначено, що зберігання даних в Google-Формах сприяє їх накопиченню, відслідковуванню окремих етапів контролю та оперативному реагуванню і внесенню відповідних корективів в оздоровчо-тренувальний процес. Тренери-інструкторів наголошують на тому, що процес реалізації ФСП значно полегшує використання фітнес-браслетів, оксигенометрів та іншого обладнання, які поєднані із SMART-додатками в телефонах (рис. 1).

SMART-обладнання, яке використовується тренерами та фахівцями з ФСП під час планування, діагностування та прогнозування подальшої роботи

Чи можна: На основі отриманих даних інформаційно-комунікативних технологій в мобільних пристроях прогнозувати ефективність фізичної активності із наступними бойовими завданнями?

- Так, майже і саме найбільш практичний досвід із використанням
- Ні, не маю надати відповідь
- Майже частіше теоретичну обґрунтованість із цього питання
- Важко відповісти

Чи можна: На основі отриманих даних SMART-технологій та відповідності їх використання в мобільних пристроях прогнозувати ефективність фізичної активності із наступними бойовими завданнями?

- Так, майже і саме найбільш практичний досвід із використанням
- Ні, не маю відповідь на питання
- Майже частіше теоретичну обґрунтованість в цьому питанні і зв'язки обґрунтовані практичний досвід, але...
- Важко відповісти на питання

Програми SMART-зв'язки, які використовують військові із наслідками БТ в процесі занять ФСП в групах ФСР

Вивчення ставлення військовослужбовців - учасників бойових локальних конфліктів із наслідками бойової травми до використання інформаційно-комунікативних SMART-технологій та кібер-спорту в якості засобу реабілітації та соціальної адаптації

Школярі держ. вищого навчального закладу «Київський національний університет імені Тараса Шевченка» у грудні 2020 року Міністерство внутрішніх справ України розробило програму реабілітації та соціальної адаптації учасників бойових локальних конфліктів із наслідками бойової травми до використання інформаційно-комунікативних SMART-технологій та кібер-спорту в якості засобу реабілітації та соціальної адаптації. Програму було розроблено на основі дослідження, яке було проведено в рамках проекту «Вивчення ставлення військовослужбовців - учасників бойових локальних конфліктів із наслідками бойової травми до використання інформаційно-комунікативних SMART-технологій та кібер-спорту в якості засобу реабілітації та соціальної адаптації».

Рис. 1 Сучасні SMART-технології, які використовуються в системі ФСП

Збір інформації в регіональних осередках НРСПЗУ протягом 2018–2021 рр. здійснювався через Google-Форму (https://docs.google.com/forms/d/18A4Z-81_b5QYITaIzQWjIOZz4eIqL6jr9)

vINIYN8nMhI/edit; N = 845 осіб). Подано дані про рівень когнітивної компетенції військових із наслідками БТ щодо визначення основних дефініцій процесу надання їм сучасних ФСП; проявів негативних наслідків БТ на здоров'я; визначення їх ролі в системі споживання ФСП та реалізації програм ФСР (рис. 1).

Дані опитування свідчать про те, що більш за все прояв наслідків БТ більш за все виявляється: у 97,51% опитаних відзначають дисфункції різного ступеня тяжкості з боку психічного здоров'я (психо-емоційні розлади, нестабільна робота нервової системи, прояви ПТСР тощо); 90,89% військових констатують розлади соціального здоров'я (порушення соціально-комунікативних зв'язків; проблеми у спілкуванні з друзями, рідними; відсутність розуміння; втрата роботи тощо); 84,11% респондентів мають скарги на фізичне здоров'я; 30,53% опитаних мають інвалідність внаслідок участі в бойових діях на Сході України. Отримані дані доводять, що 41,66% військових можуть надати визначення поняття «ІКТ в системі ФСП осіб із наслідками БТ» і мають позитивний «власний практичний досвід їх використання», 48,52% осіб – мають часткову теоретичну обізнаність. Результати свідчать про те, що визначити поняття «SMART-технології» і виявити особливості їх застосування в системі надання комплексних ФСП ветеранам АТО/ООС із наслідками БТ можуть 66,27% респондентів і мають позитивний практичний досвід їх систематичного застосування у фізкультурно-оздоровчих заняттях. Отримані дані доводять, що 53,49% осіб можуть частково визначити роль та місце сучасних відео-програм в комплексній системі сучасних ФСП військових із наслідками БТ; 21,54% опитаних мають позитивний досвід їх застосування (рис. 2).

Ми розглядаємо «стресостійкість», як «комплекс особистісних якостей, що дозволяють переносити значні інтелектуальні, вольові та емоційні навантаження без особливих шкідливих наслідків для власного здоров'я, оточуючих і своєї професійної діяльності». ІТ-технології використовуються в системі ФСП та у II половині процесу ФР після перенесеної БТ у шпиталях та санаторно-курортних закладах. Процес надання ФСП учасникам бойових дій із використанням засобів спортивних ігор, індивідуальних видів спорту, єдиноборств сприяє кількісній і якісній зміні показників Mental Health (депресивних станів, проявів ПТСР, підвищує рівень стресостійкості; сприяє вихованню самодисципліни, привчає відповідальності, вчить цінувати час; сприяє відновленню дрібної моторики, координації, розв'язанню логічних завдань тощо).

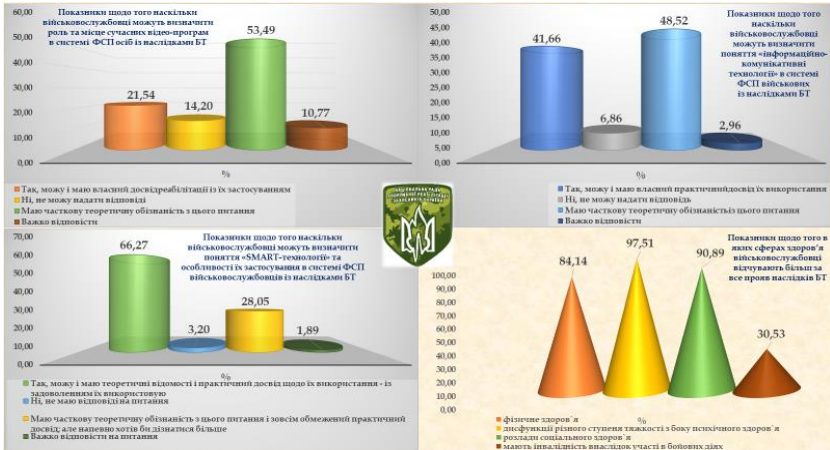

Рис. 2 Результати опитування щодо обізнаності військовослужбовців із наслідками БТ щодо визначення основних дефініцій дослідження

Рис. 3 Приклади SMART-додатків, які використовуються в комплексних програмах фізкультурно-спортивної реабілітації військовослужбовців із наслідками БТ

Висновки. Отже, в системі ФСП для військовослужбовців із наслідками БТ сучасні ІКТ– та SMART-технології (симулятори

168

спортивних ігор; когнітивно-орієнтована терапія; relax-додатки для розвитку дрібної моторики, логіки тощо) відіграють важливу роль, особливо у II половині процесу фізичної реабілітації. Вважаємо необхідним подальшу реалізацію ФСП, спрямованих на корекцію та відновлення здоров'я серед більш широкого контингенту ветеранів АТО/ООС (включаючи жінок), які мають дисфункції та порушення внаслідок БТ.

Література:

1. Впровадження інноваційних фітнес-технологій в програми фізкультурно-спортивної реабілітації військовослужбовців із наслідками бойової травми (2021) / О.В. Юденко, Н.М. Крушинська, О.В. Омельчук. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія № 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт): зб. наук. праць* / За ред. О.В. Тимошенка. Київ : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, Вип.3 К(131)21. С. 445–451. (DOI 10.31392/NPU-nc.series 15.2021.3К(131).109)

2. Інноваційні засоби фізичної терапії та фізкультурно-спортивної реабілітації військових із дисфункціями в колінному суглобі внаслідок бойової травми (2020) / О. Курбасов, О. Юденко, Н. Крушинська. *Abstracts of IX International Scientific and Practical Conference Stockholm, Sweden*. С. 166–173.

3. Інноваційні засоби загальної фізичної підготовки військовослужбовців із наслідками бойової травми в системі фізкультурно-спортивної реабілітації (2021) / О.В. Юденко, Н.М. Крушинська, О.В. Непомнящий, А.С. Білоус. *The XXVI International Science Conference «Topical issues of practice and science»*, May 18–21, London, Great Britain. Pp. 500–507. DOI: 10.46299/ISG.2021.I.XXXVI

4. Показники задоволеністю якістю життя у ветеранів АТО/ООС, з наслідками бойової травми, які займаються спортивними іграми (2020). О.В. Юденко, С.О. Шапіро, Ю.М. Юденко *European scientific discussions. Abstracts of the 1st International scientific and practical conference. Potere della ragione Editore. Rome, Italy*. С. 456–466.

5. Сучасна реабілітація учасників бойових дій та членів їх родин через відродження окремих фізкультурно-спортивних послуг (2021) / О.В. Юденко, В.В. Свириденко, К.В. Винниченко, Ю.М. Юденко, А.С. Білоус. *Science, theory and practice. Abstracts of XXIX International Scientific and Practical Conference*. Tokyo, Japan. June 08-11. Pp. 435-444. DOI: 10.46299/ISG.2021.I.XXXIX.